

Helgesvej

Herlufmagle

Rapport for prøvegravning

J.nr. NÆM 2006:136; KUAS 2003-2123-1048

Næstved Museum 2007

Helgesvej, Herlufmagle

Rapport for prøvegravning forud for bebyggelse

J.nr. NÆM 2006:136; KUAS 2003-2123-1048

05.07.05; Herlufmagle Sogn, Tybjerg Herred, Storstrøms Amt (tidl. Præstø)

4-cm kort: 1512 IV NV

Prøvegravning forud for byggemodning. Ved undersøgelsen fremkom kun få anlægsspor - ingen af disse med særlig kulturhistorisk interesse.

Undersøgelsens baggrund

MG 1/7 2000 aps. (v. Ernst Klitgaard, Ågedalsvej 3, 2750 Ballerup) henvendte sig til Næstved Museum for at få udført prøvegravning forud for byggemodning på et areal syd for Herlufmagle. Området er dårligt belyst arkæologisk set, men ligger nær den middelalderlige landsby Herlufmagle (opr. Helgelev). Ved byggearbejde på tilstødende grundstykke er som løsfund i 2005 fremkommet en stridsøkse.

Forundersøgelsen blev udført i perioden 6.-8. februar 2007 af BA Kim Christoffersen, Næstved Museum. Ansvarlig leder var museumsinspektør Thomas Roland, Næstved Museum. Bygherre stillede gravemaskine til rådighed for forundersøgelsen.

Topografi

Det undersøgte areal, der er angivet til 27.000 m², er beliggende vest for Helgesvej i den sydlige udkant af Herlufmagle by. Arealet henlå på tidspunktet for undersøgelsen som ubebygget grund med græs. Arealet afgrænses mod nord af bebyggelsen Vejgården, mod øst af Helgesvej, mod syd af Sletskovvej og mod vest af ubebygget område.

Arealet er beliggende i et lettere kuperet område og skråner let mod vest, ned mod et tidligere moseområde. Arealet skråner samtidig let mod en øst-vest gående lavning lige syd for arealets midte.

Undergrunden bestod hovedsagelig af ler og sandblandet ler i gullige nuancer. I lavningen sås i et område gråt ler. Overjordens tykkelse varierede fra 20–30 cm, i lavning dog op til 40-50 cm, og bestod af leret muld.

Metode

Der blev anvendt gravemaskine med lige rabatskovl til at trække mulden af under overvågning. Der blev udlagt i alt 9 prøvegrøfter over arealet, 2 i retning nord-syd og 7 i retning øst-vest. Udlægningen af prøvegrøfter blev tilrettelagt i samarbejde med bygherre, således at grøfterne så vidt muligt forløb i de kommende vejtracéer. Prøvegrøfterne var af 2 meters bredde (skovlbredde) og 80-140 meters længde.

De fremkomne fyldskifter (A1-A12) blev alle snittet. De mest markante anlæg blev tegnet i 1:20 (50% nedsat kopi af originaltegning vedlagt som bilag) ellers beskrevet. Der blev foretaget enkelte småudvidelser, blandt andet for at afdække anlæg. Disse småudvidelser er ikke indmålt, da de ikke medførte væsentlige oplysninger.

Alle grøfter og anlæg blev indmålt med håndholdt GPS (punkterne 097 – 125). En mindre unøjagtighed må følgelig påregnes. Nord-syd gående grøfter blev indmålt langs vestre profil, øst-vest gående grøfter langs nordre profil. Anlæg blev indmålt med et punkt i midten.

Undersøgelsens resultater

Undersøgelsens resultater var særdeles sparsomme. Ingen af de 12 fremkomne anlæg kunne entydigt henføres til oldtiden. Der fremkom ingen genstandsfund af nogen art. Enkelte anlæg indeholdt en smule trækul, de øvrige synes at være moderne nedgravninger eller natur. Der fremkom en del markdræn i grøfterne, ligesom der i den øst-vest gående lavning sås spor af kloaktracé.

Det blev ikke skønnet nødvendigt at udføre yderligere undersøgelser på stedet, og Næstved Museum anser undersøgelsen for tilendebragt.

13-II-2006
Næstved Museum

Kim Christoffersen

Anlægsliste og beskrivelse af grøfter

Grøft 1

Muldlag: Gråbrun, leret muld, 20-25 cm.

Undergrund: Brungult til rødgult ler el. sandblandet ler.

I sydlig halvdel af grøft ses en lavning over ca. 20 m med et tykkere muldlag, 40 – 50 cm.

I undergrund ses gråt ler. Der ses spor af recent nedgravning på tværs af grøften, sandsynligvis kloaktracé (se ledningskort).

A1 Nedgravning?

Aflangt anlæg 106x44 cm.

Største dybde 15 cm.

Rundet profil.

Fyld: Lys, gråbrun, leret muld.

Der ses lidt teglstumper i fyld.

Undergrund: Brungult, sandblandet ler.

Sandsynligvis recent nedgravning.

LMK 097

A2 Nedgravning?

Rundt anlæg 60x50 cm.

Rundet profil.

Fyld: Lys, gråbrun, leret muld.

Største dybde 13 cm.

Undergrund: Brungult, sandblandet ler.

LMK 098

A3 Stolpehul

Ovalt sodet anlæg, 54x34 cm i overflade.

Der ses trækulsstumper/nister i overflade.

Fyld: Gråbrun, leret og sodet muld med trækulsstumper.

Undergrund: Brungult, sandblandet ler.

Stolpehul, hvorfra der udgår dyregang.

LMK 099, T1

Grøft 2

Muldlag: Gråbrun, leret muld 20-25 cm.

Undergrund: Rødgult ler el. sandblandet ler.

Grøft 3

Muldlag: Gråbrun, leret muld 25-30 cm.

Undergrund: Rødgult – brungult ler el. sandblandet ler.

A4 Nedgravning?

Muldet, halvrundet anlæg, der kommer ud fra nordre profil, 140x70 cm.

Fyld: Gråbrun, leret muld, homogen.

Undergrund: Brungult, sandblandet ler.

LMK 100, T1

A5 Sodet plet

Diffus sodet plet med trækulsnister i overflade, 55x30 cm.

Få cm dyb. Sort nedsivning ca. 8 cm.

LMK 101

Grøft 4

Muldlag: Gråbrun, leret muld 20-30 cm.

Undergrund: Grågult – brungult sandblandet ler el. leret sand. Lettere stenet.

Der ses flere drænrør i grøften.

A6 Stolpehul?

Diffus, mørk plet 25x25 cm.

Lidt trækulsnister i overfladen.

Fyld: Lys, gråbrun, muldet ler.

Få cm dyb.

Undergrund: Grågult, leret sand.

LMK 102

Grøft 5

Muldlag: Gråbrun, leret muld 25-30 cm.

Undergrund: Rødgult-brungult-grågult, sandblandet ler.

Går midtvejs ned i lavning med gråt ler. Her ses også det formodede kloaktracé.

A7 Stolpehul?

Diffus, mørk plet med trækulsnister i overflade, 25x25 cm.

Største dybde 13 cm. Rundet profil.

Fyld: Lys, gråbrun, muldet ler med trækulsnister.
Undergrund: Grågult, sandblandet ler.
LMK 103

A8 Stolpehul/dyregang?

Mørk, muldet plet, 25x25 cm.
Største dybde 14 cm.
Nedgravning 15 cm bred i profil, tilspidset nedefter.
Fyld: Gråbrun, leret muld.
Undergrund: Brungult, sandblandet ler.
LMK 104

A9 Nedgravning?

Rundagtigt, muldet anlæg, 130x100 cm i overflade.
Fyld: Gråbrun, leret muld, homogen.
Undergrund: Grågult, sandblandet ler med jernudfældning.
Sandsynligvis recent.
LMK 105, T1

Grøft 6

Muldlag: Gråbrun, leret muld, 20 cm
Undergrund: Rødgult, sandblandet ler.

Grøft 7

Muldlag: Gråbrun, leret muld, 25 cm.
Undergrund: Rødgult-brungult sandblandet ler.

A10 Nedgravning?

Rundagtigt, muldet anlæg, 140x100 i overfladen.
Fyld: Lyst, gråbrunt, muldet ler, heterogent.
Undergrund: Brungult ler.
LMK 107, T1

Grøft 8

Muldlag: Gråbrun, leret muld, 25 cm.
Undergrund: Brungult, sandblandet ler.
Der ses drænrør i grøften.

A11 Nedgravning?

Ovalt, muldet anlæg, 90x60 cm i overflade.
Fyld: Lys, gråbrun, leret og sandet muld.
Undergrund: Grågult ler, heterogent.
LMK 106, T1

Grøft 9

Muldlag: Gråbrun, leret og sandet muld.
Undergrund: Brungult-grågult leret sand el. sandblandet ler.
Der ses drænrør i grøften.

A12 Nedgravning/stenspor?

Rundagtigt, muldet anlæg, 60x50 cm i overflade.
Fyld: Gråbrun, leret og sandet muld, homogen.
Undergrund: Brungult ler, heterogent.
LMK 108, T1

Liste over GPS målinger

LMK 097: A1

LMK 098: A2

LMK 099: A3

LMK 100: A4

LMK 101: A5

LMK 102: A6

LMK 103: A7

LMK 104: A8

LMK 105: A9

LMK 106: A11

LMK 107: A10

LMK 108: A12

LMK 109: Grøft 6, ØST

LMK 110: Grøft 1, NORD

LMK 111: Grøft 2, ØST

LMK 112: Grøft 7, ØST

LMK 113: Grøft 3, ØST

LMK 114: Grøft 8, ØST

LMK 115: Grøft 4, ØST

LMK 116: Grøft 9, ØST

LMK 117: Grøft 9, VEST

LMK 118: Grøft 5, SYD

LMK 119: Grøft 4, VEST

LMK 120: Grøft 8, VEST

LMK 121: Grøft 3, VEST

LMK 122: Grøft 7, VEST

LMK 123: Grøft 2, VEST

LMK 124: Grøft 5, NORD

LMK 125: Grøft 6, VEST

(LMK Grøft 1, SYD mangler)

NÆM 2006:136

Helgesvej, Herlufmagle

